

Telefon št. 45-85

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica, Telefon št. 45-85.

Občni zbor

OBLASTNEGA ODBORA UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV

se bo vršil

v nedeljo dne 13. avgusta 1939 ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev in konstituiranje (§ 40 pravil).
2. Poročilo uprave in nadzorstva.
3. Razrešnica.
4. Poročilo o invalidski zakonodaji in o njenih težkočah.
5. Sprejem novih pravil.
6. Volitev odbora in članov za širši središnji odbor in delegatov za kongres (§ 41, točka 2 in 3 pravil).
7. »Vojni Invalid« — njega saniranje.
8. Proračun za leto 1939/40.
9. Predlogi, prošnje, pritožbe.

Obl. odbor UVI, v Ljubljani.

Občni zbori odborov,

ki se preosnujejo v sreske odbore U. V. I.

Vsi ti občni zbori se vrše v mesecu juliju 1939.

2. julija 1939:
V Radovljici ob 3. uri popoldne v restavraciji Kunstelj, Radovljica.
V Kranju ob 9. uri dopoldne v hotelu »Stara pošta« v Kranju.
9. julija 1939:
V Škofiji Loki ob 10. uri dopoldne v Društvenem domu, Spodnji trg v Škofiji Loki.
V Črnomlju ob 9. uri dopoldne v restavraciji Skukič v Črnomlju.
V Novem mestu ob 9. uri dopoldne v restavraciji Košak v Novem mestu.
V Kočevju ob 10. uri dopoldne v kino-dvorani Poje Josipa v Kočevju.
V Slovenjgradcu ob 1/2 10. uri dopoldne v gostilni Franc Sakaučnik v Slovenjgradcu.
V Mariboru ob 9. uri dopoldne v Zadrugi gospodarski banki.
16. julija 1939:
V Ljubljani ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice.
V Litiji ob 10. uri dopoldne pri Grčaju na Ustju-Šmartno.
V Kamniku ob 1/2 10. uri dopoldne v kino-dvorani.
V Dol. Logatecu ob 1. uri popoldne v hotelu Kramar, Dol. Logatec.
V Slov. Konjicah ob 9. uri dopoldne v Katoliškem društvenem domu, Konjice.
23. julija 1939:
V Brežicah ob 1. uri popoldne v gostilni Štirn Leopold, Brežice.
V Krškem ob 10. uri dopoldne v meščanski šoli v Krškem.
V Šmarju pri Jelšah ob 9. uri dopoldne v gostilni Detiček, Šmarje pri Jelšah.
V Murski Soboti ob 9. uri dopoldne v gostilni Flisar, M. Sobota.
V Dol. Lendavi ob 9. uri dopoldne v hotelu »Krona« v Dol. Lendavi.
30. julija 1939:
V Ljutomeru ob 1/2 9. uri dopoldne v meščanski šoli v Ljutomeru.
V Ptujju ob 9. uri dopoldne v »Mladiki« v Ptujju.

*

Dnevni red je bil že objavljen v junjski številki v okrožnici za vse krajevne odbore in je isti.

Članstvo se poziva, da se sigurno udeleži občnih zborov in da izvrši vse dolžnosti, ki mu jih nalaga organizacija, posebno plačevanje članarine in naročnine za list »Vojni Invalid«.

Narodni invalidski fond

V »Služb. Novinah« od 3. junija 1939 je na podlagi ukaza kraljevskih namestnikov imenovana nova uprava Narodnega invalidskega fonda, na podlagi § 20 invalidske uredbe.

S tem je zdaj postavljena baza in regulator, da se bo začela invalidska uredba v vseh določilih dejansko izvajati.

Za predsednika je bil imenovan Terkič Božidar, armijski general in minister vojske v pokoju.

Za člane: Hofmanović Ljubomir, načelnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja. Za njegovega namestnika Ilić Dragomir, višji sodnik istega ministrstva; dr. Milošević Mihail, višji tajnik ministrstva financ, a njegov namestnik Jovanović Nikola, pristav istega ministrstva; Nedić Božidar, predsednik upravnega odbora središnjega odbora Udruženja vojni invalidov, za njegovega namestnika pa Djurković Dragoljub, podpredsednik istega odbora; Grubić Dušan, predsednik nadzornega odbora središnjega odbora Udruženja vojni invalidov, a za njegovega namestnika Madžarac Peter, član istega odbora in Jeremić Dušan, načelnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, za njegovega namestnika pa Gorup Dragotin, višji svetnik istega ministrstva.

Nova uprava je prevzela svojo dolžnost 10. junija 1939. S tem dnevom preneha delo dosedanje uprave Narodnega invalidskega fonda, ki je bila imenovana po § 92 invalidskega zakona od leta 1929.

*

Prva seja nove uprave Narodnega invalidskega fonda je bila pod predsedstvom Božidara Terzića dne 12. junija 1939 ob 17. uri skupno s staro upravo. Bila je izvršena izročitev in prejem poslov in dolžnosti. Istočasno se je nova uprava seznanila z administrativnim in materijelnim stanjem Narodnega invalidskega fonda.

Ko je nova uprava prevzela dolžnosti, je izmenila misli o programu svojega bodočega dela z ozirom na odredbe nove invalidske uredbe.

Uprava je sklenila, da za dobo tritedenske bolezni svojega predsednika generala Božidara Terzića vrši dolžnost predsednika Ljubomir Hofmanović, a da materijelne listine sopedpisuje Božidar Nedić.

Sklenjeno je tudi, da se za prihodnjo sejo pripravi elaborat o obravnavanju starih invalidskih prošenj in predmetov, in kako se naj uredi celokupen administrativni aparat za nadaljno delo v duhu samostojnega poslovanja fonda s glasno § 88 invalidske uredbe.

Poleg tega se bo odredil kredit za potrebe invalidskih sodnikov pri okrožnih sodiščih v vsej državi, da bi se omogočilo čim hitrejšo poslovanje invalidskih predmetov.

Vojne žrtve, kakor tudi vsi drugi, ki se pismeno obračajo Narodnemu invalidskemu fondu, morajo poleg naslova: Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, dodati pod ta naslov še podnaslov: »Za narodni invalidski fond.«

*

Dne 14. junija 1939 je bila druga seja uprave fonda.

Kot najnujnejše je bilo vprašanje, kritje stroškov prvoinštančnim invalidskim sodiščem, da se pospeši delo za rešitev invalidskih predmetov.

Sklenjeno je bilo: Odobri se 160.000 dinarjev iz Narodnega invalidskega fonda za kritje prvih stroškov invalidskih sodišč, da ne bo zastoja.

Poleg tega je sklenjeno, da se v najkrajšem času invalidskim sodiščem pošljejo potrebni tiskani obrazci zbog enotnega poslovanja. Sklenjeno je tudi, da pripravi ves materijal, potreben za pisarne invalidskih sodišč fond sam, in ga razpošlje posameznim sodiščem, po njih naročilih.

Vprašanje dnevičarjev pri invalidskih sodiščih je sklenjeno, da se do prihodnje seje izdela konkreten predlog, soglasno sposobnosti in potrebi v poštev prihajajočih, da se tako nastavi osebe, zaščitene po invalidski uredbi.

Nadalje se je sklepalo o dajanju podpor v nujnih slučajih in se sklenilo, da se v principu nadaljuje z dosedanjim dajanjem podpor preko oddelka za socialno politiko in narodnega zdravja kraljevskih banskih uprav, ki se jim bodo, kakor dosedaj, dajale zato potrebne akontacije, ki jih potem naknadno obračunajo in opravičijo. V tem smislu bodo dobile banke uprave razpis in navodila za dajanje podpor v nujnih slučajih.

Glede na čimprejšnje rešitve še nerešenih predmetov, ki se tičejo kopaliskega zdravljenja oficirjev-invalidov, kakor predmetov glede izplačevanja pogrebni stroškov ter povračil voznih stroškov, je seja določila iz svoje srede 2 člana uprave, ki morata takoj začeti pregledovati in oceniti te predmete in do prihodnje seje podati svoj referat upravi. Seja je tudi sklenila, da se izvrši revizija vseh nerešenih prošenj, ki spadajo v kompetenco dela Narodnega invalidskega fonda, a so se dosedaj reševale v oddelku za socialno politiko ministrstva socialne politike. Sklene se, da se vsi člani uprave obvežejo, da do prihodnje seje pregledajo te nerešene predmete in da podajo svoja poročila.

Glede pooblastila, ki je dano ministru socialne politike in narodnega zdravja s glasno točki b) § 98 invalidske uredbe, je seja osvojila predlog, ki ga je stavilo ministrstvo soc. politike in narodnega zdravja glede dispozicijske pravice do 2 milijona dinarjev iz sredstev Narodnega invalid. fonda v dobi enega leta, računši koledarsko leto.

Glede vprašanja kredita za trenutne denarne podpore v ministru socialne politike in narodnega zdravja, je seja sklenila, da se lahko kakor dosedaj, daje v nujnih slučajih neposredna podpora, a se dobi zato naknadno odobrenje uprave fonda. Ta podpora se bo podeljevala po novem kriteriju, ki je nastal na podlagi povišanja invalidnin in gospodarskega položaja vojni žrtev po uredbi.

Za organizacijo pisarne Narodnega inv. fonda se odobri nakup najpotrebnejšega pisarniškega materijala po podanem referatu delovodij.

Končno se je razpravljalo o dnevnem redu za prihodnjo sejo uprave, na kateri se bo poleg nujnih vprašanj razpravljalo tudi, kako najti dohodke za Narodni invalidski fond.

*

Tretja seja je bila 16. junija t. l. in je razpravljala o potrebah prvoinštančnih invalidskih sodišč, da se omogoči čim hitrejšo in uspešnejše delo invalidskih predmetov. Konstatira se, da se je sklep na 2. seji upravnega odbora Narodnega invalidskega fonda, preskrbeti kredit prvoinštančnim invalidskim sodiščem, izvršil in da jim je bil kredit nakazan.

Potrebni so še dnevičarji za posamezna invalidska sodišča in se bo na prihodnji seji končno sklenilo o imenovanju delovodij in dnevičarjev.

Pokazalo se je, da je vrhovno invalidsko sodišče vsled dotoka rešenj o pri-

sojeni invalidnini preobremenjeno in da nima dovolj pomožnega osebja. Sklene se zahtevati poročilo, koliko je potrebno dnevičarjev in ostalih stvari, da se potem lahko zadeva reši in uredi, da bo sodišče pravilno in hitro poslovalo.

V pogledu materijalnih izdatkov je bil sklep, da gredo honorarji sodnikov in delovodij v breme pozicij, ki so predvidene v budžetu, a izplačila dnevičarjem v breme Narodnega invalid. fonda.

Glede dohodkov in virov dohodkov za Narodni inv. fond se razpravlja o možnostih po §§ 89 in 90 uredbe in § 39 s sodelovanjem Udruženja vojni invalidov, ker je to važno vprašanje in so potrebe vojni žrtev z dneva v dan večje. Sklene se za eno prihodnjih sej izdelati referat in pismeni predlog na bazi tičočih se pooblastil, ki so predvidena v uredbi. Poleg tega je sklenjeno, da se z razpisom obveste kralj. banske uprave, da se namerava Nar. inval. fond sam po veliki večini koristiti s pooblastili, ki so predvideni v § 39 uredbe v korist vojni žrtev.

*

Četrta seja uprave Narod. invalid. fonda je bila 19. junija 1939. Razpravljalo se je o pomožnem osebju pri prvoinštančnih invalidskih sodiščih na podlagi zahtev invalidskih sodišč. Določita se dva člana upravnega odbora, da do prihodnje seje predložita po danih direktivah definitiven razpored dnevičarjev pri prvoinštančnih invalidskih sodiščih.

Glede honorarjev sodnikom in delovodjem invalidskih sodišč, se načelno sklene, da se honorarji sodnikom vrhovnega invalidskega sodišča in delovodij takoj izdajajo, o odreditvi honorarja sodnikom prvoinštančnih sodišč pa se bo reševalo pozneje.

Po vprašanju prošenj za subvencije ortopedskim delavnicam, ki so bile vložene, se sklene, da se ortopedski delavnici v Zagrebu odobri 150.000 din, ortopedski delavnici v Trebinju 8000 din za najnujnejše stroške za proteze in za delavce.

Na prošnjo Sred. odbora UVI. za subvencijo za vzdrževanje invalidskega doma se sklene, zahtevano subvencijo odobriti.

Ker je potrebno, da se izdela nov pravilnik za delo Narodnega invalidskega fonda glede § 64 uredbe, ki se nanaša na olajšanje posojil osebam, zaščitenim po novi invalidski uredbi, se poverita 2 člana odbora, da za prihodnjo sejo pripravita načrt, na kakšen način in po katerem merilu bi se naj vršilo dajanje posojil.

*

»Vojni invalid« bo priobčeval vse važnejše sklepe iz sej upravnega odbora Narodnega invalidskega fonda, da bodo člani o vsem informirani.

Samo pazljivo morate čitati list!

Zadnji rok za prijave

§ 117 uredbe je določal, da imajo osebe, ki se sedaj prvič prijavljajo, pravico vložiti prijavo po predpisih § 69 uredbe in to v 6 mesecih, odkar stopi ta uredba v veljavo in se mu šteje invalidnina od 1. aprila 1939 naprej. Kdor ne vloži prijave v tem roku, se mu ta pravica prizna od dneva prijave.

Torej dan je bil neomejen rok za prijave.

Sprememba pa je to črtala in glasi, da morajo vložiti prijave najdalje do 31. decembra 1939, po izteku tega roka se prijave zavrnejo kot neopravičene.

Torej je postavljen rok: najdalje do 31. decembra 1939. Pozneje se ni več mogoče prijavljati.

Repoštev: Razvitje prapora v Žabji mlaki

Dovolite, da Vam povem kratko zgodbo iz današnjih dni, ko se meša človeška govorica kakor v dobi zidanja babilonskega stolpa.

Žabja mlaka je kolonija Slovencev tam nekje v Južni Srbiji. Zakaj premajhna je Slovenija, da bi lahko preuredila vse svoje sinove in hčere, a Jugoslavija je obširna in mnogo je prostora na njej, da si, kadar le hoče, poišče blagostanje in uredi prijeten dom.

Pridni poljedelci so prebivalci Žabje mlake in kakor je to že stari običaj slovenski — da po nedeljah in praznikih ni dolgčas, — so si ustanovili tudi razna društva, kakor pevsko, tamburaško in tudi športno društvo z imenom »Nogobrec«. In kakor je že danes na svetu, ko nogomet prevladuje vsa društva, tudi Žabja mlaka ni hotela zaostajati. Društvo »Žogobrec« je imelo zato tudi največ veljave. Razvijalo se je čim močnejše, hodilo na tekmovanja in želo povsod častne uspehe. Žabja mlaka je zaslovela po vsej državi.

Kakor je že običaj, društvo, ki hoče vsepovsod reprezentirati, mora imeti tudi svoj prapor. In to vprašanje je nadlegovalo tudi prebivalce Žabje mlake. Zaostajati za drugimi, manje pomembnimi društvi, ki že imajo svoje prapore, ni v korist in ugled Žabjemlačanov. Razmišljali so o tem in razgovarjali na več sejah in sestankih. In so rekli:

»Prapor moramo imeti. Vsak kdor se zaveda samega sebe — in društvo »Nogobrec« je naše, smo mi — mora imeti tudi še viden, reprezentativen znak. In to je prapor, ali kakor se tudi še imenuje, zastava. Če imajo druga društva, manj važna od našega »Nogobrec« svoje prapore, zakaj bi si prapora ne omislili tudi mi?«

Rečeno je bilo in sklenjeno, da se naroči zastava — prapor.

Ko je bil prapor narejen, ga je trebalo še razviti in blagosloviti. Razvitje pa mora biti svečano in slovesno, da bodo o njem pisali vsi dnevnikarji v državi. To vse in prapor sam pa stane denar — Žabja mlaka vsega ne zmore. Treba se zato obrniti na velmože države in druga društva, da prispevajo svoj del v obliki zabijanja srebrnega ali zlatega žebelja v kopje prapora.

Tako so se obrnili pismeno na vse velmože in pomembna društva s povabilom, da se udeležijo razvitja prapora društva »Nogobrec« v Žabji mlaki in da naj vsak zabije vsaj po en zlati ali sre-

brni žebelj — ali kakor se to v srbsčini govori, klinec — v kopje prapora. Ker se, kajpada, niso dnevno pečali s pisanjem, ni sestava takega vabila in pisma bilo baš lahko delo. Lažje je sukati motiko in kramp, so rekli, kakor pisati taka pisma, ali človek, ako hoče, premaga vse ovire. Če pri tem ni kakšna beseda bila tako zapisana, kakor bi morala biti, kaj zato, vsi smo Jugoslovenci in razlika med srbohrvaško in slovensko govorico ni tako nenavadna, da bi kakšna beseda kaj drugega pomenila, kakor je mišljeno. Žabjemlačani so bili, kajpada, tudi vsi še dobri Slovenci in so se radi spominjali svoje ožje domovine. In baš zdaj je potrebno, da se Slovenija pri razvitju njihovega prapora dostojno pokaže.

Rekli so:

»Še posebej treba pisati slovenskim velmožen in društvom, da se udeležijo razvitja prapora »Nogobrec« v Žabji mlaki. Saj je Slovenija naša ožja domovina. Prepirljiva sicer in zgararska, a vendar domovina in gotovo ji bo v čast, če njeni odličniki zabijejo klince, ozir. žebelj v naš prapor.«

In so pisali v Slovenijo raznim odličnikom in društvom takole pismo:

»Čast nam je povabiti Vaše blagorodje, da se udeležite odkritja našega prapora. Tem prilikom po običaju čerjo se v kopje našega prapora zabijati klinci. Zlati in srebrni klinci. Dajte razglasiti med svojim članstvom, da se čimveč ljudi odloči, da zabijejo svoje klince v kopje. V klince se naj ureže ime darovateljev, bodisi v cirilici ali latinici.

Ako bi pa ne mogli se osebno udeležiti razvitja našega prapora, hočete pa vseno, da se vam klinci zabijejo v kopje, prosimo, pošljite jih nam in mi jih bomo v Vašem imenu zabili.

Iz govora tov. Kovača

Tovariš Kovač je na občnem zboru sreskega odbora U. V. I. v Celju dne 7. maja 1939 med drugim govoril:

»Še ena temna točka je, ki jo moram omeniti, to so družine onih maloprocenčnih invalidov, ki so umrli po 4. juliju 1929. leta.

Kake posledice so nastale, vam bom najbolje z enim samim primerom obrazložil.

Invalidom izpod 60% je § 39 inv. zakona iz leta 1929 zabranil ponovni pregled. Znano pa je, da so bili tovariši s strelom v trebuh zelo nizko ocenjeni, kakor tudi, da so po kratkih letih vsi pomrli.

Ker je svečanost ne samo nacionalnega, ampak tudi socialnega značaja, smo prepričani, da našega vabila ne odklonite ter da, ali pridete sami, da zabijete v kopje prapora svoje klince, ali pa jih pošljete nam, da jih mi zabijemo.

Blagovolite sprejeti naše izraze toplih pozdravov.

Za odbor športnega društva »Nogobrec«.

(Podpisi.)

Razvitje prapora se je, kakor so poročali dnevnikarji na široko, vršilo z velikim pompom in svečanostjo. Bilo je navzočih mnogo ljudi. Tudi mnogo žebeljev, zlatih in srebrnih se je zabilo v drog prapora športnega društva »Nogobrec«. Samo iz Slovenije ni bilo nobenega udeleženca in nobenega žeblja. Zakaj, dnevnikarji tega niso poročali. Žabjemlačani so pa to Sloveniji močno zamerili.

Avugust Fabjančič:

Če mogel bi...

(Iz zbirke »Krik ranjene mladosti«*)

Če mogel bi sonce prelepo postati, z žarki ognjenimi znal bi razgnati sovraštva oblake. Ves svet bi obseval, v ljubezni vesoljni človeštvo ogreval.

Če mogel postati bi silni vihar, razpršil bi zlobo sveta za vsikdar. Bučeče strasti za vsekar bi omamil, svet v novo življenje bi budil in dramil.

Da mogel postati bi besno morjé, pogreznil ves svet bi v valovje svojé. Gnolobo današnjo bi z njega opral, za vzore visoke bi trajno ga vžgal.

* Stane knjiga, ki ima 54 strani, samo 8 dinarjev.

1. nov. 1929 vrnil in se ni prijavil za prevedbo, izgubil tudi značaj vojnega invalida.

Polpolnoma razočaran je v par mesecih umrl.

Ko je izšla Uredba o vojnih žrtvah iz leta 1938, je prišla njegova vdova, da bi napravila prošnjo, pa sem jo moral obvestiti, da po 30% invalidu nima pravice, ker ji zaščita ne pripada!

Kdo pa je kriv, da ni prišel na pregled, saj je prosil za to. Če bi bil pregledan, bi dobil 100%, saj je bil popolnoma izčrpan in je na izkrvavitvi umrl.

Ta žena mi je odprla oči, da tu nekaj ni v redu. Naročil sem ji, naj pride čez mesec dni, do takrat pa se bo že našel izhod, da napravimo prošnjo.

Dolgo časa sem o tem premišljal in končno prišel do spoznanja, da tisti, kdor je to zakrivil, mora za posledice tudi odgovarjati.

Že sam zakonodajec je uvidel, da je bil § 39 neopravičen, saj je že v Uredbi iz leta 1936 dovolil vsakemu invalidu ponovni pregled.

Priznal je tudi rodbinam po umrlih 50% invalidih zaščito, v uredbi iz leta 1938 pa določa, da sodnik ocenjuje dokaze po lastnem svobodnem prepričanju!

To dokazuje, da je zakonodajec s tem izrekel svoj »pater peccavi« in nudil priliko popravka teh nastalih posledic. Zato sem v časopisih razglasil, naj se javijo vdove po 20, 30 in 40% invalidih, saj se je zakonodajec približal ali pa že zavzel socialno pravično stališče, da je vsak invalid, ki umrje na posledicah vojne poškodbe, za svojo družino 100% invalid in da pripada družini zaščita.

Invalidska organizacija nima pravice presojsati, če komu kaj pripada, pač pa ima dolžnost vsako prošnjo, ki se mora na koji koli pravni podlagi utemeljiti in v njej, če treba, brezobzirno navesti krivca, ki je za posledice odgovoren, ter tako ustvariti podlago za oceno sodniku.

Seveda taki invalidi, ki bi sedaj opustili ponoven pregled in bi umrli, bi bili sami krivi, če jim ostanejo družine brez zaščite. To pa bo stvar našega lista »Vojnega Invalida«, da jih bo periodično vsako leto na to opozarjal.

DRVA ZA STAVBO IN KURJAVO

V junijski številki smo priobčili, da v soglasju s pravilnikom dobe invalidi vsako leto tudi brezplačno drva za kurjavo.

Sprememba tega paragrafa uredbe (§ 36) pa drva ne omenja.

Invalidi lahko dobe stavbni material. Toliko v vednost.

Beseda o svobodi

Moja pot gre od Sandžaka do Plevlja. Tam, kjer Čehotina priteče na plevljansko polje, se dviga strma in visoka klisura; samo nekaj metrov širine je izdolbala voda, da je zamogla nadaljevati pot proti Črnemu Limu. Iznad klisure se danes vije cesta proti Beranam, golo kamenje se sveti v soncu, da kar žari v očeh, kadar se lomijo žarki sem od snežnega Durmitorja. Bela vijugasta cesta se izgubi med planinskimi vrhovi, mi pa obstanemo iznad strme klisure, 30 m globoke, na dnu čez ostro kamenje teče mrzla Čehotina...

Takrat — ko se je naš narod, trdijo Črnogorci, strah Turkov — boril za svobodo zlato, takrat je mnogo žrtev padlo v prepad plevljanske klisure, mnogo deklet, žrtev pohote, pa opralo čast v šumečih valovih Čehotine. Sladka je bila smrt onečastejenega dekleta — skok v globino v vrha klisure; slajše je bilo umreti na ostrem kamenju, ki se je zarilo globoko v telo, kakor prenašati sramoto in pohotnost tujčev...

Lepe pomladne noči, ko je Čehotina raztegnila korito na dobršen del plevljanskega polja, je vsa izmučena — omadeževana... pritekla Zorka in z bolnim krikom pohitela v globino. Zamolkel pljusk je pokril mlado telo, kalna Čehotina pa je bučno šumela naprej. V naročju je nosila novo žrtev v borbi za svobodo...

Tiste prijazne noči, ko je luna smehljaje sijala na zemljo, ko je bila Zorka ljubša smrt ko sramota — tiste noči so bili valovi Čehotine prizanesljivi in dobrohotni. Nezavestno so našli Zorko drugi dan pri vodenici. Truplo je zadelo ob jez, glavo pa so pritisnili valovi na veliko skalo, ki je molela iz vode.

Po ljudski veri je Zorka bila očiščena madeža; valovi so ji prizanesli, Zorka je bila

odslej nedotakljiva. Trume žena in deklet so se zbirale vsak dan pri Zorki, ki je premagala smrt, vrgla od sebe sramoto, oprala je čast ponosne in svobodne Črnogorke.

Tudi Turčin odslej ni imel moči do dekleta, z globokim spoštovanjem so gledali vsi zmagovalko smrti — kajti nikdo še ni prišel iz Čehotine, ki je padel s klisure v globino.

Drugi dan je zašumelo med narodom... Turčin, ki je povzročil Zorkino sramoto, je pod mostom z razbito glavo molel iz vode...

Molče so hodili ljudje in občudovali kazen narave; krivica še nikdar ni bila tako maščevana!

Zorka je od smrti vstala, so govorili ljudje.

Zorka, dekle svobode, so rekli hajduki.

Zorka, ponos našega rodu, bi rekel jaz, da te skromna priključni povesti tistih ljudi, ki so junaško branili naš rod in stoletja vzdržali pod tujčevim gospodstvom.

V junaštvu, v mlakah krvi so naši predniki praznovali vstajenje narave, toda ostali so zvesti svoji zemlji, zvesti jeziku in duši svojega naroda.

Ob prazniku letošnjega vstajenja, ko se spominjamo durmitorskih in triglavskih žrtev, vidimo, da z vstajenjem narave vstaja tudi nov rod po vseh planjavah, dolinah in gorah, ki bo prinesel nove dobe trpečemu narodu.

Sveta je naša zemlja — omadeževana od tujcev in lastnih bratov-izdajalcev, zato pridi Zorka in vi valovi Čehotine... razlijte se sem na kršno slovensko zemljo, prinesite nam junaštvo in ponos, ljubezen do svobode, da bo večno živel naš narod pod soncem!

Marsikoga bi še rad poklical nazaj v življenje... od vas junakov, da bi izbrisali iz naših duš ta grenki suženjski duh, ta strašni občutek hlapčevstva in sramote.

Zato pridi, draga Zorka, simbol našega mladega rodu; pridi, da homo s skupnati

močmi praznovali in uživali dni po največjem prazniku vstajenja — v težkih dneh...

*

Nekega večera slišim nekam čudno petje sove. Prislunhem, da bi spoznal, odkod ti ne navadni glasovi, pa sem zaključil, da morajo imeti sove zavetišče v ruševinah starih avstrijskih kasarn. Stopim v prijaznem večernem hladu proti ruševinam, ki se dvigajo takoj iznad sedanjih vojaških prostorov v Plevlju, da te nočne ptice od bliže pogledam. Že od nekaj se mi je zdela sova zagonetna ptica, ker prinaša smrt in nesrečo k hiši, tako so pripovedovali starejši ljudje. Kar prijetne občutke sem imel pri spominu na mladost, saj sem se otresel marsikaterih strahov in bajk, s katerimi so nas v zgodnjih letih strašili in tako porazno vplivali na vso duševnost. Zaželel sem si sove, da bi jo pobožal in ji rekel, da se je danes več ne bojim, ker pač smrt, duševno in telesno, prinašajo druge sile... Stopam tik mimo razvaline; visok zid strmi na cesto. Tam, kjer so bila prej okna, se režijo široke odprtine in kakor da bi odmevala iz njih jeza pokojne Avstrije.

Huhu-hu-hu! — zajeci nekam čisto po človeško.

Sumljivo izgleda vse skupaj, nekje v spominu iščem pravi glas sovinega petja in stopim s ceste do prvega kamna razvaline.

Huhu-hu-hu, zajeci zopet, ko sem porinil glavo v prvo zidno odprtino in raztegnil oči, da bi bolje videl. Prvi trenutek, dokler niso oči premagale teme, nisem mogel ničesar opaziti; počasi pa so se pričeli pojavljati obrisi dveh človeških bitij, pravi, zdravi in živi ljudje, kajti malo na desni sem opazil še dvoje živih bitij, ki sta tako močno cmokali z usti, da je tudi meni postalo nekje toplo. O sovah seveda ni bilo govora, zato na prvi mah nisem niti ust zaprl. Grlo je hotelo kar samo nekje izblebetati, ko bi ga ne prehitel sedaj že bolj hripav glas.

Huhu-hu!

Sedaj vam moram povedati, da sem v razvalinah mesto sove našel dva narednika, ki sta imela vsak po eno nežno bitje pri sebi. Prvi par je sedel na širokem kamnu, s hrbiti obrnjen proti meni, da me ni mogel opaziti.

Luna je krepko pogledala v tem trenutku izza oblakov, topla sapa je piljala sem od Kovačice, sovini glasovi pa so varovali ljubezen mladih ljudi. Tudi jaz jih nisem motil. Po prstih sem se splazil od razvaline in jo počasi mahal proti kasarni. Toda koraki mi niso šli gladko, noge so se mi zaletavale, v svoji notranjosti pa sem tudi jaz občutil fantovsko srce. Luna se mi je škodoželjno smehljala in dražila, zaželel sem si tiste lepe pesmi, ki skozi noč tako mogočno zveni. Mesto v kasarno, sem kar nevede zavil proti aribčku, ki se tako prijetno dviga nad mestom. Poln občutkov stopam mimo vojne bolnice, kjer iz neke globine čujem zateglo pesem vojaka:

Hoću li te ikad vidjet, draga,

Kad ću ja poljubiti lica mlada!

Otožno so zveneli zategnjeni glasovi, v meni pa je divjala burja naravne moči...

Na odprtem hribu so mi pljuča močnejše zadihala, pred mano je ležalo tiho Plevlje. Psi so nekje cvilili, na nasprotnem hribu se je v luninih žarkih svetil kameniti napis: Držite se hanaci! — Nekje pri stražarnici sem slišal klic stražarja: »Stoj! — Ko ide?«; luna pa je svoje smehljajoče lice skrila za oblake. V kolenih sem naenkrat občutil utrujenost, da bi se vlegel na kameniti tla. Tako prijetno bi bilo šteti zvezde in zaspati... v sanjah pa bi prišla Dara Kosovka in Zorka maščevana, ki bi mi prinesle novih kreposti in novih sil — za nove dni...

Drugo jutro sem vprašal narednika, od kdaj pojejo sove v ruševinah, pa se je dobro odrezal: »More, svugde tu ima sova — pa i medju ljudima!«

Iv. Nemeč.

OBČNI ZBOR »VZAJEMNE POMOČI«

»Vzajemna pomoč«, invalidska kreditna zadruga, je imela svoj občni zbor v nedeljo 30. aprila 1939.

V marčevi številki smo priobčili »Račun bilance« za leto 1938 in »Račun zgu-be in dobička« ter je že tam lahko vsak videl, kako deluje invalidska kreditna zadruga in pomaga s cenimi posojili vojnim žrtvam.

Iz poročila, ki ga je podala uprava na občnem zboru, je bilo videti, kako koristna je ta ustanova za vojne invalide in koliko dobrega je naredila. Neštetim prosilcem je bilo posojilo odobreno po zmernih obrestih, da so si tako lahko zboljšali svoj gospodarski in socialni položaj.

Občni zbor je sklenil, da se je treba še z večjo vnemo zavzeti in pomagati vojnim žrtvam — kolikor pač dovoljujejo sredstva — ter sta bila sprejeta dva pravilnika, in to:

1. Pravilnik za zdravstveni sklad, ki se ustanovi pri »Vzajemni pomoči«. Iz tega sklada se bodo dajale podpore za specijelno zdravljenje vojnih žrtev.

2. Pravilnik za sklad, ki naj bo namenjen za podpiranje najpotrebnejših vojnih žrtev.

Oba sklada se bosta izpopolnjevala iz vsakoletnega čistega dobička »Vzajemne pomoči«.

Kdaj se bo začelo z dajanjem teh podpor, bo objavljeno v »Vojnem Invalidu«, ker morajo biti prej izvršene vse predpriprave.

Savez grafičarjev -- proti invalidom

Čudno zveni ta naslov. Delavska strokovna organizacija proti invalidski zakonodaji, v kateri so zaščiteni po ogromni večini sami delovni sloji: delavci, kmetje, kočarji, obrtniki, viničarji, mali trgovci itd. In ta Savez grafičarjev se solidarizira z akcijo industrijcev. Prvič z določbami v uredbi, ki govore o »službi in delu«.

Ljubljanska grafična organizacija je započela akcijo proti novemu invalidskemu zakonu glede namestitve in zaposlitve vojnih invalidov, dasi ni nikjer ogrožen njen interes in principi organizacije. In še morda v kakšnem redkem primeru bo pač obveljal za grafičarje-invalide statut saveza. V celem je namreč le nekaj vojnih invalidov-grafičarjev, ki so vsi člani SGRJ. Iz Ljubljane se je ta akcija razširila tudi na ostale dele SGRJ. in je končno sam Savez v Zagrebu, pridobivši tudi tiskarje-delodajalce, pričel skupno borbo s tiskarji proti naredbi invalidskega zakona. Posledica tega je bila, da so na skupnem zborovanju tiskarjev cele države odločno protestirali proti uredbi, oziroma dotičnim paragrafom uredbe in zahtevali brezpogojno ukinitve. »Jutro«, ljubljanski dnevnik od 14. VI. 1939, je o tem pisal in ni našel niti ene obrambne besede v zaščito vojnih žrtev.

To pribijemo!

Ni nas strah! Čestitamo samo Savezu grafičarjev, da so se pokazali kdo in kakšni so.

Amen.

Obvestilo

Za Krajevne odbore! Uprava lista je nekaterim krajevnim odborom poslala od raznih pošt vrnjene izvode lista, ker so naročniki odpotovali in s tem spremenili svoj naslov, ali pa so naslovi pomanjkljivi, da se jim list ni mogel po pošti dostaviti. Vsi ti krajevni odbori naj javijo nove naslove preseljencev in pa točne naslove (kraj in pošto) onih, katerih listi so bili vrnjeni radi pomanjkljivosti naslovov.

Za naročnike! Naročniki, kateri prejema po dva izvoda lista, naj en izvod vrnejo upravi lista z opombo, na kateri naslov še dobivajo list. To pa zato, ker so bili nekateri naročniki javljeni po dvakrat, pa obakrat na drug naslov. Označba na listu »Prejemam dva izvoda« brez vsake druge navedbe, ne zadostuje, odnosno zadostuje samo tedaj, ako prejema oba lista na en naslov. Tudi ob vsaki preselitvi naj takoj javijo pristojnemu krajevnemu odboru novi naslov, z navedbo prejšnjega naslova. Naslovi morajo biti točni!

Uprava lista.

Dvanajstletnica Krajevnega odbora U. I. V. v Mariboru

Zgoraj od leve na desno: Klemenčič Simon, Kolarič Josip, Jančič Valentin, Opelka Ignac, Dornik Peter — odborniki.

Spodaj od leve na desno: Sitar Jakob, preds. nadz. odbora, Golež Anton, podpredsednik, Geč Franjo, predsednik, Martin Pravič, tajnik, Bele Franjo, odbornik.

K dvanajstletnici neumornega delovanja K. O. U. I. V. I. v Mariboru tudi Oblastni odbor U. I. V. I. bojevniško-tovariški čestita in vsem krepko stiska roke.

Iz dežele

(Dopis.)

Vojne vdove beremo »Vojnega Invalida« že dolga leta. Pričakovale smo, kakor druge vojne žrtve, s težkim in upolnim srcem novi invalidski zakon, ki nam bo prinesel višjo rodbinsko podporo in tako zboljšal naš socialni življenjski položaj. Govorilo se je po shodih, na zborovanjih in sejah, pisalo v »Invalidu«, kako da nam bo invalidski zakon prinesel pravično zboljšanje in povišek rodbinske podpore. Prišel je zakon. O. kako smo me vdove prevarane, vdove-matere, ki smo med vojno trpele doma pri neumornem težkem delu in vzgoji otrok! Izgubile smo moža, otroci očeta. Jokajoč smo garale in delale naprej, več za otroke kakor za sebe. Otroci so večinoma odrasli, me revnejše vdove, in teh je največ, smo se postarale ter oslabele. Otroci, ki v današnjih časih skrbijo komaj za sebe, nam ne morejo dosti pomagati. Edino upanje, da bodo v poslednjih letih svojega življenja mogle vsaj skromno živeti, je bil pričakovani novi zakon. Izdan je bil, tukaj je, a kaj nam je prinesel boljšega od prejšnjih zakonov? Pravzaprav nič, nikakega primerne poviška v podpori. Do tega zakona smo vdove (podčastnikov), redovov dobivale mesečno 88 dinarjev, sedaj 116 din, in mesečno 30 dinarjev doklad, vsaki dan torej reci 1 dinar. Toliko smo mnoge vdove prejemale že pred letom 1929. Ali je to kako zboljšanje, ali je v tem kak povišek rodbinske podpore? Ali je tako izpolnjena obljuba? Gotovo da ne. Vsi drugi invalidi, starši in sorodniki, seveda tudi vdove častnikov, imajo povišane invalidnine in primerne doklade, a me vdove podčastnikov in redovov — nič. Kaj nam pomaga brezplačna vožnja, zakaj bi se vozile po svetu, ko bi bile zadovoljne, da v miru sedimo v kakem kotičku. Kaj nam pomaga brezplačna zdravniška pomoč, ko pa zdravnik ni pek, mesar ali trgovec, da bi nam dajal živeža in obleke. Žalostno je za nas, a sramotno je, in to ne pravimo samo me vdove, ampak tudi druga javnost.

V kakšnih razmerah živimo večinoma me vdove? Smo vdove delavcev, nižjih drž. nameščencev in kmetov ter smo to največ že revne prevžitkarice.

In zopet beremo v »Vojnem Invalidu« o predlogih in pregreških ter zahtevanih popravkih. Prebiramo ter iščemo: zopet nič o nas, nič o pregreških in popravkih, ki se tičejo nas vdov. Zato smo se oglasile same ter prosimo Udruženje pomoči. Prepričane smo, da smemo upravičeno zahtevati, da se zakon popravi in da se nam poviša rodbinska podpora ali vsaj določijo doklade na 5 din dnevno, t. j. 150 din mesečno. Pravična bi pa

bila invalidnina od 50% invalida. Saj vdove smo tako dvojni invalidi, možje in očetje so mrtvi, me same pa na pol žive v bedi in pomanjkanju.

Upamo, da naše pismene besede ne bodo glas vpijočega v puščavi.

Vdove z dežele.

Pripomba uredništva: Članice K. O. Moravce so nam poslale ta dopis in ga drage volje priobčujemo. Tudi vojne vdove iz Lukovice so nam pisale slične pritožbe. Udruženje je v svojem načrtu novega inv. zakona in istotako tudi državna komisija določilo tudi za vojne vdove večje draginjske doklade. V tem načrtu je bil § 48, ki je govoril:

Rodbine (torej tudi vdove) v vojni padlih, umrlih ali pogrešanih bojevnikov iz § 2, t. č. zakona, uživajo invalidnino, ki je ravna eni šestini invalidnine invalida s 100% nesposobnosti (t. j. 1200 din letno, ali 100 din mesečno).

Poleg tega se rodbinam (torej tudi vdovam) če so siromašnega stanja, v smislu tega zakona izplačuje posebna mesečna draginjska doklada, ki ne sme biti manjša, in sicer:

v mestih s I. drag. razredom za vdovo 150 din, za otroka pa še 100 din;

v mestih z II. drag. razredom za vdovo 120 din, za otroka pa še 100 din;

v mestih s III. drag. razr. za vdovo 100 din, za otroka pa še 80. din;

v vaseh za vdovo 60 din, za otroka pa še 40 din.

Istotako je bilo določeno tudi za starše.

Takšna je bila zahteva in predlog Udruženja za rodbino in istotako je tak predlog postavila državna komisija, ki je izdelala zakon.

Opisali pa smo v »Vojnem Invalidu« v več številkah, kako se je potem delalo v finančnem ministertvu prejšnjega finančnega ministra, ki je v zadnjem trenutku rodbinam (torej tudi vdovam) do skrajnosti črtal invalidnino in doklade in jim pustil, kakor je potem uredba bila uzakonjena. Pri tem bi vprašali, ali so vojne vdove kaj poskušale govoriti z gospodi narodnimi poslanci in tako tudi od svoje strani pritiscale na župane, da načrt, ki ga je predložilo Udruženje in državna komisija, v vladi sprejme, da se ne sme nič črtati?

V »Vojnem Invalidu«, v aprilski številki, smo v uvodnem članku povedali, da je Narodna skupščina to uredbo potrdila in celo dovolila, da se izpopolni. Izpopolniti pa se tokrat zaenkrat sme le toliko, da ne bo večji finančni efekt, kakor je predviden v tako popravljeni uredbi. Torej vsekakor nekaj več kakor je bilo po zakonu 1929. Poleg tega so pridobile brezplačno zdravljenje. Tudi to je nekaj vredno. Če jim že znižana vožnja ni kdo ve kako potrebna, imajo pravico do zaposlitve svojih otrok, pogrebne stroške itd.

STROKOVNA NADALJEVALNA ŠOLA INDUSTRIJE MOTORJEV A. D. V RAKOVICI

Sprejem učencev v strokovno nadaljevalno šolo Industrije motorjev A. D. v Rakovici.

Minister trgovine in industrije je določil z odločbo od 23. septembra 1938, št. 35539, da lahko nadaljujejo pouk v industriji motorjev sinovi vojnih žrtev.

Na podlagi te določbe razpisuje Industrija motorjev A. D. v Rakovici konkurs za sprejem 40 učencev v to šolo.

Solanje z vsem, kar je potrebno, stanovanje in hrano, trpi industrija motorjev.

Svrha tega šolanja je, da se ustvari kader strokovnih mojstrov: strugarjev, brusačev itd., ter mehanikov za izdelavo avionskih in drugih motorjev.

Šolanje traja tri leta. Pouk je teoretičen in praktičen.

Za odškodnino brezplačnega šolanja v tej šoli-zavodu se učenci obvežejo, da bodo po končanem študiju delali v Industriji motorjev A. D. v Rakovici najmanj šest let za redno plačo, kakor delajo vsi strokovni (klasificirani) delavci.

Pogoji za sprejem v to šolo so:

1. Da je državljan Jugoslavije in da je po narodnosti Jugosloven, kar mora dokazati s posebnim potrdilom občine ali policije ali z domovinskim listom.

2. Da ni mlajši od 14 in da ni starejši od 16 let, kar mora dokazati s krstnim listom.

3. Da je končal najmanj ljudsko šolo, kar mora dokazati s šolskim spričevalom.

4. Da je dostojnega vedenja in da ni kaznovan, kar mora dokazati z občinskim ali policijskim npravstvenim spričevalom.

5. Priložiti mora prošnji izjavo staršev ali skrbnikov, da soglašajo, da prosilec gre v to šolo. To potrdilo mora biti potrjeno od občinske ali policijske oblasti. Ta izjava mora vsebovati, da so sprejeti vsi pogoji in dolžnosti, ki se pri tem konkurzu zahtevajo in ki se vpišejo tudi potem, ko bo prosilec sprejet, v pogodbo, ki jo sklenu uprava Industrije motorjev z učencem in njegovimi starši.

6. Da k prošnji priloži potrdilo o višini neposrednih davkov prosilčevih staršev.

Prosilci morajo svoje prošnje (brez kolka) pisati svojeročno in priložiti vse zgoraj navedene listine najpozneje do 15. novembra 1939 Upravi Industrije motorjev A. D., Beograd, poštni predal 334.

Prosilci z najboljšimi pogoji bodo poklicani na pregled in izpit.

Tistim, ki bodo sprejeti, se plača potni strošek za vrnitev.

Industrija motorjev A. D. v Rakovici.

Kako se bodo izbirali učenci?

Poleg tega, da morajo učenci pred vsem izpolniti splošne pogoje, se bo izbor vršil po sledečih načelih:

da bodo izbrani kandidati predvsem tisti, ki so z odliko končali šolo in so lepega vedenja;

da so glede premoženjskega položaja predvsem siromašni otroci iz vasi, a izjemoma otroci iz mest;

da ne bodo to otroci, ki prihajajo iz gimnazije, ki so jo zato opustili, ker se niso hoteli učiti, ali jim šolanje ni pri srcu in niso navajeni na težko delo.

SPREMEMBE INVALIDSKE UREDBE

Oblastni odbor je dal natisniti v slovensčini »spremembe in dopolnila invalidske uredbe«. Tiskano je v obliki, kakor je tiskana brošura uredbe in tako, da se lahko vsak, kdor jo že ima, v brošuri dotične paragrafe izreže in jih nalepi pri spremenjenih paragrafihi.

Izvod stane 1.— din.

Kdor pa naroči brošuro uredbe, jo dobi s spremembami vred po 8 din.

Vsak, kdor že ima brošuro uredbe, naj si naroči potom svojega Kraj. odbora še spremembe, da bo tako imel točen pregled določil. Kdor pa še uredbe nima, pa naj tudi potom svojega Kraj. odbora naroči brošuro. Kajti vsak, ki si hoče pomagati in ne čakati, da mu Bog pomaga, mora imeti uredbo-invalidski zakon, da ve kako in kaj!

Dopisi Krajevnih odborov

Radovljica. Dne 26. maja je umrl v Kamni gorici naš član Bohinc Janez. Pokojni je bil v bojih na ruskem bojišču. V bitki pri Grodeku je bil ranjen v obe roki in vrat. Po ozdravljenju teh ran je bil ponovno poslan na bojišče. V bojih pri Gorlicah si je zlomil obe roki ter nato prišel v rusko ujetništvo. Meseca oktobra 1921 se je vrnil iz ujetništva ter bil nato priznan za 25% invalida leta 1922. Invalidnine pa ni nikoli prejemal. To je izpovedal, ko se je zadeva stavila okrožnemu invalidskemu sodišču radi prevedbe na novo inv. uredbo.

Posedoval ni nikakega premoženja, tudi ni imel svojcev, bil je občinski revec ter ga je morala vzdrževati občina, ki nas je tudi zaprosila za pospešitev rešitve o njegovi invalidnini. Zdaj ga je priznalo najvišje inv. sodišče nad zvezdami. Mir njegovemu prahu in duši.

*

Člani in članice se vabijo, da se vsi udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil 2. julija ob 3. uri popoldne v restavraciji pri Kunstelju. Dolžnost vsakega je, da se zborovanja udeleži. Če kdo radi oslabelosti ali boleznim ne more priti, naj ga nadomestuje njegov sin ali hči. Udeležba mora biti polnoštevilna.

Povabili bomo vse župane iz območja naše organizacije ter predstavnike uradov, društev in organizacij iz Radovljice, ter g. narodnega poslanca dr. Šmajda. Tako bo naše zborovanje poteklo res v najlepšem redu in elanu.

Člani in članice, ki še niste poravnali članarine in naročnine za list za l. 1939 ter nameravate to storiti tega dne, morate priti na določeni kraj že ob pol dveh, da bo do pričetka zborovanja vse plačano, da ne bi pozneje s tem motili zborovanja.

S seboj prinesite članske knjižice, da se vam nalepijo markice. Vsi, ki prejimate invalidnino, plačate članarine 3 din, naročnine pa 12 din. Tisti pa, ki še ne prejimate invalidnine, plačate članarine 12 din, naročnine za list pa 12 din.

Zborovanja se bo udeležil tudi delegat oblastnega odbora iz Ljubljane, ki bo dal vsa pojasnila.

Na svidenje na dan 2. julija popoldne v Radovljici. Odbor.

Članom sreskega odbora v Celju.

»Vojnemu Invalidu« smo priložili za vsakega našega naročnika položnico.

Vsi na novo prijavljeni člani naj to položnico porabijo za vplačilo od 12 din, kot članarino in naročnino za drugega pol leta.

Vsak naj vplača ta znesek prej, nego mu pol leta potече, ker bomo primorani vsakega člana, ki ne bi pravočasno plačal, takoj črtati in mu list ustaviti.

Tisti člani, ki dobivajo invalidnino, naj položnico porabijo za vplačilo članarine 3 din in naročnine 12 din za leto 1939. Kar so že v ta namen plačali, morajo odbiti, če so pa vse plačali, naj položnico pridržijo in če pridejo kdaj v pisarno, naj jo vrnejo.

Položnice moramo poslati vsem, ker uredništvo ne more vedeti, kdo kaj dolguje. Odbor.

Maribor. Krajevni odbor U. V. I. v Mariboru vabi in pozivlja vse vojne invalide, vdove in starše sreza mariborskega levi in desni breg, da se udeležijo polnoštevilno občnega zbora v nedeljo dne 9. julija 1939, s pričetkom ob 9. uri popoldne v Zadrudni gospodarski banki v Mariboru, Aleksandrova c. 6 (zraven Franciskanske cerkve). Razen običajnega dnevnega reda se bo tudi poročalo o tolačenju uredbe in naknadno izdanih pravilnikih k uredbi ter o prijavah in v zvezi tega reševanja ter poslovanja pri okrožnem kot invalidskemu sodišču.

Posebni vabil ne bomo pošiljali, zato je ta objava debelo tiskana, da bo tako vsem vojnim žrtvam padla v oči. Pridite torej vsi in na svidenje 9. julija 1939. Kraj. odbor.

Novo mesto. Člani in članice, invalidi, vdove in starši! Po določilu O. O. v Ljubljani imamo svoj občni zbor dne 9. julija 1939 ob 9. uri v restavraciji (gostilni) Košak. Pridite vsi, da slišite o delu v organizaciji, o napredku dela pri invalidskem sodišču itd. Udeležba na občnem zboru je moralna dolžnost vsega

članstva. Starši v visoki starosti, za pot nesposobni, lahko pošljete svoje namestnike-otroke. Pride tudi delegat iz Ljubljane, katerega boste lahko marsikaj vprašali in vam bo dal pojasnila na vprašanja in morebitne pritožbe. Od pol osme ure do 9. se bo pri Košaku pobirala tudi zaostala članarina in naročnina za list »Vojni Invalid«, za kar vam bosta na razpolago tovariša Penca in Dular. Dolžnost vsakega zavednega člana je, da poravna ta dan vse svoje obveznosti do organizacije, ker ga bomo v nasprotnem slučaju odjavili in mu odrekli vsako materialno in moralno pomoč. Pokažite vsi, da ste pravi člani organizacije v vsakem pomenu besede, ker le taki lahko računajo na uspeh. Na svidenje!

Krajevni odbor Novo mesto.

Kraj. odbor U. V. I. v Ptuj sporoča, da se bo vršil občni zbor dne 30. julija 1939, točno ob 9. uri popoldne v »Mladiki« v Ptuj. Občni zbor bo velevažnega pomena, zlasti, ker je invalidska uredba s pravilnikom že polnomočna. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se udeleži tega rednega občnega zbora.

Vse člane in članice pa opozarjamo na notico, razglašeno v junijski številki našega lista, da vsi takoj in zanesljivo do 15. julija 1939 poravnajo članarino in naročnino za list do konca leta 1939, ker moramo vse poslovne knjige, posebno blagajniške, spraviti v red do konca julija 1939, kar zahteva višja inštanca.

Vsak, ki je že, oziroma bo sprejel odločbo, bodisi od finančne direkcije, ali od okrožnega invalidskega sodišča, mora isto prinesiti v našo pisarno radi za beležbe podatkov.

Krajevni odbor U. V. I. v Kranju poziva vse svoje člane in članice ter ostale vojne žrtve na svoj letni občni zbor dne 2. julija t. l. ob 9. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Stara pošta« v Kranju. Na ta občni zbor pride delegat od Oblastnega odbora iz Ljubljane. Ker je ta občni zbor zelo važen, je dolžnost vsakega posameznega člana in članice, da se ga udeleže, v slučaju, da se ga ne morete udeležiti, pošljite svojce na ta občni zbor, sinove ali hčerke. Obvezno je za

vsakega posameznika, da na tem občnem zboru poravna članarino za celo leto. Na ta dan bosta tov. tajnik in blagajnik že ob 8. uri naprej vsakemu posameznemu članu na razpolago v vseh ozirih. Člani in članice naj poravnajo članarino že pred 9. uro, da med občnim zborom ne boste motili zborovanja. V slučaju, da kateri član ali članica ne dobi pravočasno našega časopisa »Vojnega Invalida«, sporočite drug drugemu, da nas bo več ko mogoče na tem občnem zboru. Vsak posameznik naj se zaveda, da ga veže dolžnost, ker gre za koristi vsakega posameznika.

Tovariši in tovarišice in ostale vojne žrtve, ne zamudite tega občnega zbora! Nihče ne sme manjkati! Odbor K. O. Kranj.

Ljubljana. Člani in članice Krajevnege odbora Ljubljana se vabijo na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. julija ob 9. uri popoldne v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, s sledečim dnevnim redom:

Otvoritev.

Poročilo uprave in nadzorstva.

Razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru.

Volitev sreskega odbora in obč. poverjenikov (zaupnikov).

Volitev delegatov za občni zbor O. O. Poročilo delegata Oblastnega odbora. Slučajnosti.

Za občni zbor se bodo članom in članicam poslala posebna vabila. Kdor vabila pomotoma ne bi prejel, naj ne smatra, da ni bil vabljen in naj se občnega zbora po možnosti udeleži. Odbor.

Beltinci. Rešiteljica pozabljenih — smrt je rešila našega tovariša 40% vojnega invalida Lebarja Jožeta iz Srednje Bistrice, dolgoletnega trpljenja. Star je bil zdaj 50 let. Bolehal je od vojne sem za boleznijo in ranami, ki jih je dobil na bojiščih. V glavi je imel drobce od granate, poleg tega zlomljeno nogo, ki mu jo je zlomila granata. Bil je za vse to ocenjen samo s 40% invalidnosti. Pogostokrat mu je bilo tako hudo, da je omedleval in bil vedno takorekoč na robu groba. Dne 4. junija t. l. ga je naenkrat spet silno napadlo in je zaspal na vekomaj. Njegovega pogreba so se udeležili njegovi tovariši od Udruženja vojnih invalidov in mu v spomin položili na grob lep venec. Dragi tovariš — počivaj v miru, tvoji žalujoči družini pa naše sožalje.

Pozor tovariši vojni slepci!

Gotovo je še vsakemu izmed vas vojnih slepcev ostalo v spominu življenje naše nekdanje velike družine vojnih slepcev v »belgijski vojašnici« v Ljubljani, pod vodstvom tedanje naše matere, sestre Klare, in g. Simončiča.

Minilo je že 20 let in marsikaj se je izpremenilo. Razkropili smo se širom Slovenije in še preko njenih meja. Primereno in lepo bi bilo, ko bi se po tolikih letih po možnosti vsi skupaj zopet enkrat sešli, da bi se pogovorili o prejšnjih časih in o naših razmerah. Za ta sestanek naj bi se določil primeren čas in kraj (n. pr. v Ljubljani ali pa tudi kje drugje). Za prireditelja tega sestanka naj bi se določil eden naših tovarišev. Seveda je to težko, ker smo razkropljeni. Če bi ne bilo drugega, bi prevzel to nalogo tudi jaz. Svoja mnenja in nasvete sporočite lahko naravnost meni. Da bi pa ne imeli stroškov, pišite potom svoje krajevne inv. organizacije na Krajevni odbor U. V. I. v Novem mestu. Ako bi za ta sestanek ne bilo dosti zanimanja, se ne bo vršil. Tovariši naj v sporočilu nasvetujejo kraj in primeren čas sestanka.

S tovariškim pozdravom vaš tovariš Mihael Lukman iz Novega mesta.

ŽELEZNIŠKE LEGITIMACIJE ZA POLOVIČNO VOŽNJO.

Po novi uredbi se pravilnik o izdajanju železniških legitimacij za polovično vožnjo invalidom in vdovam ter staršem, ni izdan. Prečitajte si točno v »Službenem delu« »Vojnega invalida« v majski številki pismo generalne direkcije železnic.

*

Invalidi, ki so lani vzeli železniške legitimacije z 12kratno polovično vožnjo, a iste še za leto 1939 niso obnovili, naj iste legitimacije potom krajevnih odborov dajo podpisati pri pristojnem sreskem načelstvu za leto 1939. Kupiti morajo za 2 din železniške znamke, ki se dobe pri kolodvorski blagajni. Ta znamka se potem pri sreskem načelstvu prilepi v legitimacijo, pritisne žig sreskega načelstva in njegov podpis in tako velja za leto 1939.

Ali veste

Da je po dvajsetih letih, ko je bila končana svetovna vojna, ostalo v naši državi še živih samo 30 tisoč vojnih invalidov od 186.000, kolikor jih je bilo leta 1918?

da se je letos državni budžet povečal za izplačevanje invalidnine od 107 milijonov dinarjev na 153 milijonov, a da je poleg tega še rezerva od 90 milijonov dinarjev za eventualno povečanje v tem letu?

da je 1. aprila 1939 prevedeno na nove invalidske prejemke in redno prejema invalidnino že 87 tisoč vojnih žrtev?

da izhaja »Vojni Invalid« že 19 let in da izhaja letos že v 11.000 izvodih?

da je Udruženje vojnih invalidov najmočnejša bojovniška organizacija v državi in da ima sedaj 80.000 registriranih članov — v Sloveniji nad 10.000, a da bo do 1. januarja 1940 imela preko 100 tisoč članov?

Če to dobro premislite in pogledate, morete biti ponosni na svojo organizacijo in vidite, da je za izboljšanje invalidskega problema veliko storila.

KAKO PRIZNAVAJO VOJNE ŽRTVE DRUGOD!

V Belgiji so bile volitve v parlament. Tajne, po proporcionalnem sistemu in obvezne. Volivno pravico imajo tudi vdove onih vojakov, ki so padli v vojni, ali pa belgijskih državljanov, ki so bili usmrčeni od sovražnika. Teh vdov je 7760. Tako poroča beograjska »Politika«.

V Nemčiji je 20. IV. 1939 bil razširjen invalidski zakon na področje bivše Avstrije in Memela. Tudi izpopolnjen je bil ter določa zavarovanje rodbinskih članov padlih bojnikov za primer boleznim ter nove ugodnosti za tiste, za katere država že zdaj deloma skrbi. Tako poroča »Slovenski dom« od 5. V. 1939.

Kotiček za otroke vojnih invalidov

LAHKOŽIVA METULJČKA

Pripoveduje: Ivan Vuk.

Potepala sta se dva metuljčka vsak zase, se srečavala, si pripovedovala kako živita in bila vedno razpoložena.

Nekoč sta se srečala na razcveteni detelji.

»Pozdravljen, tovariš,« sta se pozdravila in migljala z lepimi, tankimi in židanimi peruti. »Kako se imaš, je vprašal nekoliko večji metuljček mlajšega.

»Hvala za vprašanje,« je odgovoril manjši. »Pravkar sem ušel z vrta. Sreča, da me niso ujeli. Ves sem zasopel.«

»Kako?« se je začudil manjši. »Ujeli? Kdo?«

»Dva človeka, manjša kakor so navadni,« je rekel metuljček. »Na razkošni gartroži, ki toči izvrstno pijačo-medico, sem se gostil. Pa me je naenkrat nekaj prijelo za peruti. Pogledam ves prestrašen, glej, pa me drži tisti človek med prsti in me gleda in se smeje. Le pogled, je pokazal na peruti, »še zdaj vidiš madeže na mojih perutih.«

»Oho,« je rekel manjši. »Zanimivo!«

»Zanimivo, seveda, samo poskusi, pa boš videl.«

»Kaj sta pa hotela s teboj,« je vprašal manjši.

»Kaj vem,« je odgovoril večji. »Imela sta škatljico, to sem videl. Zakaj odprlo je tisti, ki je bil z njim in hotela sta me zapreti v njo. Pa sem, sam ne vem kako, se iztrgal in ušel. Še skočila sta za mano, ko sem se izmuznil izpod prstov, ali k sreči je bila ograja. Jaz sem jo preletel, človeka pa nista mogla preko nje. Vidiš, tako sem zdaj tu.«

Nekoliko sta molčala in pila med z razcvetene detelje. Nato je manjši rekel:

»Jaz si pa zdravim živce!«

»Kje si jih si pa pokvaril?« je vprašal večji.

»V tisti krčmi na sončnici. Saj veš, pijača je tam dobra in mnogo je je. Dobra zabava je tam. — Muzikanti-čebele igrajo pridno, da moraš zaplesati.«

»Kaj pa plešete?«

»Polko, tudi foxtrot, če treba tudi tango. Nedolgo tega je celo nastal pretep.«

»Kaj, pretep? Kdo pa se je tepel?«

»Novi muzikant je priletel. Osa, saj poznaš. Saksofon igra. In je hotela, da bi jo poslušali. Muzikanti-čebela pa so rekli: ne. In nastal je kreg, nato pa pretep.«

»A ti?« je gledal večji metuljček manjšega.

»Kaj jaz. Kaj me briga. Gledal sem in se smejal. Pa bi skoro dobil po glavi. Saksofonist-osa me je malone v svoji brambi nehote oplazila. V zadnjem trenutku sem zletel s krčme.«

»Veš,« je govoril večji metuljček, »zadnjič sem pa kvartal.«

»Kje?«

»Na španskem bezgu. Tam je tudi vedno večja družba.«

»Si kaj priigrall?«

»Izgubil, da boš vedel. Skoro vse sem zaigral. Če prideš v roke raznim sitnim muham, povrh pa še kebru, pa ne veš, kdaj te izpraznijo. Celo čmrlja z bastrobento so obrali. Rečem ti, čisto suh sem zdaj.«

»Nič ne toži,« je tolažil manjši metuljček. »Saj je vsenaokrog dobro pogrnjeno. Samo sedi in vzemi. Ne manjka se krčem, hvala Bogu!...« »No, kam pa zvečer? Ali se kaj vidiva?«

»Kje je kaj dobrega?« je vprašal večji metuljček.

»Pridi na sončnico,« je vabil manjši.

»Tam je zares veselo.«

»Dobro, pridem,« je rekel večji, nato sta odletela vsak po svojem poslu in zabavi.

Tam pod deteljo, na kateri sta se pogovarjala metuljčka, je za trenutek obstala skrbna mravlja, da si oddahne. Slišala je razgovor. Zmajala je z glavo, rekoč:

»Oh, lahkoživci! Nič skrbi, kaj bo jutri! Kaj bo pozimi!«